

Розділ III. Загальні суспільно-географічні закономірності світу

Тема 1. Світосистемний підхід у суспільній географії

Тема 2. Демографічні процеси у світосистемі

Практична робота 33

Тема. Встановлення природних чинників народжуваності за картою народжуваності

Мета: розвивати навички роботи з географічними картами, уміння робити висновки та узагальнення; встановити природні чинники народжуваності за картами атласу для окремих країн та регіонів.

Обладнання: політична карта світу та тематичні карти (густоти населення, народжуваності та інші карти атласу).

Хід роботи

1. За допомогою карт атласу встановіть показники народжуваності, смертності та природного приросту для окремих країн різних регіонів світу. Заповніть відповідну таблицю для двох країн світу за кожним із регіонів.

Країна (регіон)	Народжуваність	Смертність	Природний приріст

2. Опрацюйте матеріали (класифікація чинників народжуваності demostudy.blogspot.com) та визначте природні чинники народжуваності для обраних вами країн.
3. Зробіть відповідні узагальнення та висновки.

Практична робота 34

Тема. Обчислення показників народжуваності, смертності, природного та механічного приросту населення країни за статистичними даними

Мета: розвивати навички роботи зі статистичними даними, уміння робити висновки та узагальнення на прикладі обчислення показників народжуваності, смертності, природного та механічного приросту населення країн за статистичними даними.

Обладнання: статистичні дані показників народжуваності, смертності, природного та механічного приросту населення окремих країн світу.

Хід роботи

1. Проаналізуйте дані таблиці та розрахуйте ті, яких не вистачає.

Регіон	Країна	Народжуваність (на 1000 жителів), ‰	Смертність (на 1000 жителів), ‰	Природний приріст, ‰	Дитяча смертність , ‰	Сальдо міграції , ‰
Європа	Франція	12,2	9,3		3,9	1,1
Північна Америка	Канада	10,28	8,42		4,65	5,66
Азія	Китай	12,49	7,53		12,44	-0,4
Південна Америка	Венесуела	19,2	5,3		13,78	-1,2
Океанія	Нова Зеландія	13,9	7,53		5,76	0,88

2. Доберіть необхідні статистичні дані та розрахуйте народжуваність у країнах Європи — сусідах України, порівняйте з даними для України. Зробіть відповідні висновки.

Практична робота 35

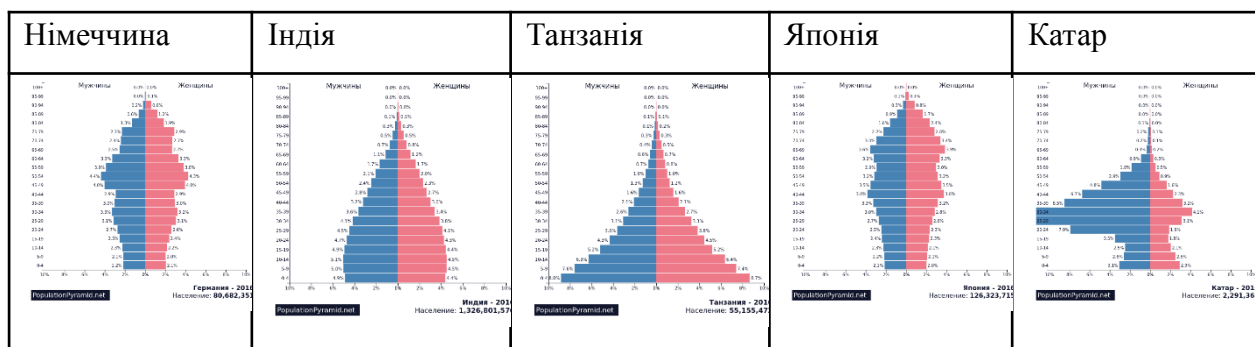
Тема. Характеристика демографічної ситуації в країні за статеві-віковою пірамідою

Мета: закріпити вміння аналізувати демографічну ситуацію в країні за допомогою статеві-вікової піраміди; розвивати навички аналізу та узагальнення інформації на основі графічних зображень (діаграм, графіків).

Обладнання: статеві вікові піраміди: populationpyramid.net/.

Хід роботи

1. Проаналізуйте дані статеві-вікових пірамід країн.

80 636 124	1 342 512 705	56 877 528	126 045 211	2 338 085
------------	---------------	------------	-------------	-----------

2. Складіть рекомендації урядам країн щодо основних напрямів їх демографічної політики. Зробіть відповідні висновки.

Дослідження 1

Тема. Сезонність укладання шлюбів та народжень

Мета: за допомогою додаткових джерел інформації підтвердити або спростувати тезу про прояв сезонності в укладанні шлюбів та народжень на прикладі окремих країн і регіонів світу; розвивати навички роботи з додатковими джерелами географічних знань, презентувати власні здобутки.

Хід роботи

1. Доберіть інформацію про сезонність укладання шлюбів та народжень на прикладі окремих країн.
2. Проаналізуйте вплив релігії на сезонність укладання шлюбів та народження дітей на прикладі країн, де найбільше поширені національні та світові релігії (юдаїзм, християнство та інші).
3. Зробіть відповідні висновки.

Дослідження 2

Тема. Вплив старіння населення на місце країни в міжнародному поділі праці

Мета: визначити вплив старіння населення на місце країн в міжнародному поділі праці; проаналізувати вплив старіння нації на проблеми, пов'язані з розвитком економіки, на прикладі високорозвинених країн (Японія, Німеччина, Велика Британія та інші); визначити способи розв'язання соціально-економічних завдань, пов'язаних зі старінням нації.

Хід роботи

1. Доберіть додаткову інформацію про вплив старіння населення на місце країни в міжнародному поділі праці.
2. Поясніть, у який спосіб у цих країнах вирішуються проблеми нестачі трудових ресурсів, фінансові та соціально-економічні проблеми (запровадження робототехніки та автоматизації, підвищення пенсійного віку, залучення остарбайтерів та сезонних працівників, проблеми пенсійного забезпечення тощо).

3. Зробіть відповідні висновки та узагальнення.

Дослідження 3

Тема. Працемісткі виробництва густозаселених регіонів світу

Мета: узагальнити знання про особливості працемістких виробництв та чинники їх розміщення; визначити роль густозаселених регіонів світу для розміщення працемістких виробництв; розвивати навички самостійного пошуку, відбору та критичної обробки навчальної інформації, використання карт.

Хід роботи

1. За допомогою карт атласу знайдіть найбільш густозаселені райони двох-трьох країн світу.
2. Доберіть інформацію про наявність у цих районах працемістких підприємств (приладобудування, легка промисловість та інші).
3. Поясніть причини, за яких працемістка легка промисловість із країн Європи перемістилася до країн Північної Африки.
4. Зробіть загальні висновки.

Дослідження 4

Тема. Економічні, адміністративно-правові та виховні заходи демографічної політики в одній із країн світу

Мета: ознайомитися з прикладами економічних, адміністративно-правових та виховних заходів демографічної політики в одній із країн світу; розвивати навички самостійного опрацювання додаткових джерел інформації та презентації власних здобутків.

Хід роботи

1. Знайдіть у мережі Інтернет та опрацюйте матеріали: рекордний «бебі-бум»; у Китаї відзначили успіх нової демографічної політики «двох дітей»; у Китаї відмовилися від політики «однієї дитини»; китайців стане більше: у КНР скасували політику «одна сім'я — одна дитина» тощо.
2. Складіть перелік економічних, адміністративно-правових та виховних заходів демографічної політики Китаю за останні 50 років та їхні наслідки (позитивні і негативні).
3. Зробіть загальні висновки та пропозиції щодо демографічної політики в країнах із різним типом відтворення населення.

Дослідження 5

Тема. Екологічні та соціальні проблеми густозаселених регіонів світу

Мета: дослідити та визначити екологічні та соціальні проблеми густозаселених регіонів світу; встановити взаємозв'язок між рівнем соціально-економічного розвитку країн та рівнем прояву цих проблем у їх густозаселених регіонах; продовжити формування особистого ставлення до розв'язання та профілактики виникнення екологічних та соціальних проблем.

Хід роботи

1. Доберіть теоретичну інформацію та ілюстративний матеріал до запропонованої теми.
2. Оцініть гостроту екологічних і соціальних проблем густозаселених регіонів світу, переглянувши на каналі Ютуб фільм «Дім» всесвітньовідомого французького фотографа Яна Артюса Бертрана та режисера Люка Бессона (2009 р.).
3. Проаналізуйте внесок кожної людини у створення екологічних і соціальних проблем, особливо в густонаселених регіонах планети.
4. Подискутуйте щодо слів Я. А. Бертрана, які він сказав після прем'єрного показу фільму: «Жодних авторських прав та обмежень, покажіть цей фільм якомога більшій кількості людей».